

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלונית ואח'

בפני כב' השופטת ר. למלשטריך- לטר

תובעים

1. פלונית
 2. אב פלונית
 3. אם פלונית
 ע"י ב"כ עוה"ד צ. ילינק
 נגד

נתבעים

1. פלוני
 2. כלל חברה לביטוח בע"מ
 ע"י ב"כ עו"ד מ. זוכוביצקי

פסק דין

1. התובעת 1, פלונית, ילידת 27.5.1991 (להלן-**התובעת**) נפגעה ביום **2.3.08** (בהיותה כבת-17 שנים) בתאונת דרכים כחולכת רגל, על ידי רכב בו נהג הנתבע 1 (להלן-**התאונה**). עקב התאונה, התובעת סבלה מחבלה רב מערכתית לרבות חבלת ראש קשה ונותרה עם נכויות רפואיות צמיתות בתחומים שונים. התובעת הגישה תביעתה באמצעות הוריה, תובעים 2,3. התובעת היא אחת משבעה אחים, למשפחה דתית המתגוררת בבית שמש.

2. תיאור הפגיעה בתאונה והאשפוזים בעקבותיה

2.1 ממקום התאונה הובהלה התובעת לחדר הטראומה בבית החולים הדסה עין כרם כשהיא מחוסרת הכרה ומונשמת. בבדיקות הדמייה שבוצעו לתובעת אובחנו שברים בקלביקולות דו-צדדית ושברים באגן. בבדיקת CT ראש הודגמה בצקת בינונית עד קשה ונראו דימומים תוך פרנכימטיים מפושטים.

התובעת הועברה למחלקת נירוכירורגיה ושם אושפזה עד ל-**24.4.08**. במהלך האשפוז התובעת סבלה מיתר לחץ תוך גולגולתי בלתי נשלט ולכן נזקקה לגיתוח

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

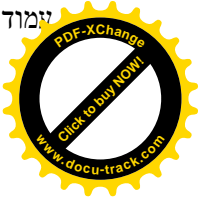
לכריתת העצמות הקדמיות של הגולגולת. הניתוח בוצע ביום 6.3.08 והתובעת נותרה זמן רב בחוסר הכרה ונוקקה לטרכיאוסטומיה ולגסטרוסטומיה. נרשם כי ביום 10.3.08 חל שיפור הדרגתי במצבה הנירולוגי של התובעת ולפני שחרורה ביצעה פקודות פשוטות ופקחה עיניים באופן ספונטני. התובעת נמלה בהדרגה ממכונת ההנשמה ולפני שחרורה מהמחלקה לא היתה זקוקה להנשמה אקטיבית. התובעת שוחררה ממחלקת נירוכירורגיה במצב כללי יציב והועברה לבית החולים לוינשטיין לשיקום;

2.2 בקבלתה לבית החולים לוינשטיין, ביום 24.4.08, דווח על הכרה מלאה, הפרעות קוגניטיביות ועל חולשה דו-צדדית. התובעת עברה תהליך שיקומי באשפוז ממושך מלא ושחררה ב-20.01.09; במכתב השחרור דווח על שיפור נירולוגי ותפקודי שחל במהלך האשפוז, התובעת השתחררה לביתה כשהיא מתהלכת בהשגחה ללא אביזרי עזר, שולטת בסוגרים ומבצעת תפקודי ADL באופן עצמאי בתנאים מותאמים של ישיבה עקב הקשיים המוטוריים. עוד נרשם כי אצל התובעת נותרו ליקויים מוטוריים בעיקר בתחום התפקודים הגבוהים וכן נותרו ליקויים קוגניטיביים והתנהגותיים, ללא קשיים בדיבור ובשפה. נרשם עוד כי התובעת זקוקה לליווי בהתנהלותה היומיומית עקב הקושי במודעותה למצבה, קשיי הזיכרון וקשיים בתהליכי החשיבה והתפקודים הניהוליים.

התובעת שוחררה מבית החולים לוינשטיין ביום 20.1.09 כאמור, עם המלצות למעקב בנושאים רפואיים שונים, לאבחון נירופסיכולוגי כשנה ומעלה מהפציעה; להמשך טיפול שיקומי, כולל למידה, במסגרת של אשפוז יום; התאמת הדיור לצרכיה; ציוד לצורך ניידות; המשך טיפול תרופתי ולווי בהתנהלותה היומיומית.

2.3 תוך כדי תקופת האשפוז המלא בבית לוינשטיין טופלה התובעת בבית חולים הדסה עין כרם כמפורט להלן: בדצמבר 2008 (30.11.08 עד 5.12.08) עברה התובעת ניתוח לתיקון עצם הגולגולת (קרניופלסטיה). כעבור שבוע הופיע סיבוך של זיהום בשתל העצם שהצריך טיפול אנטיביוטי ממושך במסגרת אשפוזים במחלקת נירוכירורגיה בבית החולים הדסה עין כרם מ-18.12.08 עד ה-02.01.09 ומ-09.01.09 עד 28.01.09. כזכור, ביום 20.1.09 שוחררה מבית לוינשטיין, תוך כדי אישפוז המקביל בבית חולים הדסה עין כרם.

2.4 התובעת אושפזה פעם נוספת במהלך חודש אפריל 2009 (13.4.09-29.4.09) בשל חשש לזיהום פצע הניתוח (השתל בעצם הגולגולת) וטופלה. עקב זיהום בשתל העצם

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

שנמשך גם לאחר הטיפול האנטיביוטי, עברה התובעת ניתוח אלקטיבי להוצאתו במסגרת אשפוז במחלקת נוירוכיורוגיה מיום 29.6.09 עד 5.7.09. התובעת שוחררה לביתה במצב כללי יציב להמשך מעקב וטיפול. לתובעת אשפוז חוזר ביום 28.4.10 לניתוח קרניופלסטיקה במהלכו הושלם במקום שתל העצם שתל פלסטי.

2.5 ביום 11.10.09 (כתשעה חודשים לאחר השחרור מהאשפוז המלא) החלה התובעת בשיקום **בבית החולים לוינשטיין** במסגרת "אשפוז יום", עד לשחרורה בספטמבר 2010. יוער כי בסיכום האשפוז מבית חולים לוינשטיין הומלץ לתובעים על אפשרות של אשפוז יום בבית חולים אלן בירושלים או בהדסה ירושלים אך הורי התובעת העדיפו את בית חולים לוינשטיין. התובעת הגיעה לטיפול עם מלווה. דווח כי במהלך האשפוז חל שיפור במצבה אך הליקויים הקוגניטיביים וההתנהגותיים עדיין משמעותיים ביותר. בשחרורה בספטמבר 2010 הומלץ, בין היתר, על המשך טיפול קוגניטיבי ופסיכולוגי התנהגותי במסגרת המתמחה בשיקום נפגעי מוח, כמו מכון רקאנטי או מכון פוירשטיין.

2.6 בינואר 2011, התובעת החלה לבקר **במכון "פויירשטיין"** במרכז לשיקום קוגניטיבי. לפי סיכום תקופתי של הטיפול שם, לאחר 8 חודשי טיפול, של כ-5 ימים בשבוע כשהיא נעדרת מדי פעם מימי טיפול, דווח על הטבה ביכולתה של התובעת לעבוד על מטלות קוגניטיביות לאורך זמן, שיפור ביכולתה להשתמש בתהליכי חשיבה שונים ושיפור בהצפה הרגשית ממנה סבלה בתחילת הטיפול. יחד עם זאת צוות המכון מצא כי על התובעת לקבל טיפול פסיכולוגי ופסיכיאטרי על מנת להתגבר על קשיים רגשיים משמעותיים המצריכים טיפול רגשי אינטנסיבי, זאת כדי למצות את הטיפול במכון, אך הורי התובעת לא שתפו פעולה בענין זה. מסיבה זו הפסיק המכון את טיפולו בתובעת והיא הופנתה לקבל טיפול פסיכולוגי ופסיכיאטרי הולם. כפי שיבואר בהמשך, הורי התובעת לא פעלו לקבלת טיפול פסיכולוגי או פסיכיאטרי עקבי לתובעת מאז ועד היום.

3. חוות הדעת הרפואיות

3.1 להערכת מצבה הרפואי של התובעת וקביעת שיעור הנכות הרפואית שהוסבה לה בתאונה, מונו המומחים הרפואיים הבאים:

- פרופ' א. שטינברג, מומחה בניירולוגיה של הילד (מ/6);
- ד"ר ג. אור פסיכיאטר (מ/1);
- ד"ר י. חייק, מומחה לכירורגיה פלסטית וכוויות (מ/5);
- ד"ר מ. הימלפרב, מומחה למחלות אף, אוזן וגרון (מ/4);
- פרופ' מ. סודרי, מומחה לכירורגיה אורתופדית (מ/3);

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

פרופ' ב. מילר, רופא עיניים מנתח (מ/2);
ב"כ הצדדים ויתרו על חקירת המומחים.

3.2

חוות דעת פרופ' שטינברג בתחום הנירולוגי

פרופ' שטינברג בדק את התובעת לראשונה ביום 23.11.09 ולצורך השלמת חוות דעתו ביקש שהתובעת תעבור אבחון נירופסיכולגי. האבחון הנירופסיכולגי נערך על ידי הגב' ג'ודי ת'איר בפברואר 2010. בחוות דעתו הראשונה, מיום 16.3.10, העריך פרופ' שטינברג כי לתובעת הוסבו בתאונה הנכויות שלהלן: נכות צמיתה בשיעור 20% בגין המיפריזיס שמאלית קלה; נכות זמנית בשיעור 70% בגין הפרעות נירוקוגניטיביות מרובות למשך שנתיים מיום מתן חוות הדעת שבמהלכן על התובעת להמשיך בהליך השיקומי; נכות זמנית בשיעור 30% בגין חסר גרמי בגולגולת עד לאחר תיקון כירורגי של הפגם הגרמי.

פרופ' שטינברג חזר ובדק את התובעת בשנית ביום 5.10.11 והתובעת עברה אבחון נירופסיכולגי חוזר לבקשתו לצורך השלמת חוות הדעת. בחוות דעתו השנייה מיום 5.1.12 העריך את הנכות שהוסבה לתובעת בתאונה לפי מבחני תוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), תשי"ט-1956 כדלקמן-

בתחום הנירולוגי-קוגניטיבי - 70% לפי סעיף 34(ו)

בגין המיפריזיס שמאלית קלה 20% לפי ס' 29(א1)(I)

בגין מצב לאחר תיקון פלסטי של חסר בעצמות הגולגולת- 15% לפי סעיף 36(3)

נשלל חסר גרמי לאחר התיקון הפלסטי שבוצע.

בחוות דעת שלישית שניתנה ביום 17.10.13 לאחר הפניית שאלות הבהרה ובדיקה נוספת של התובעת, מצא המומחה צלקות במצח מעל גבת עין שמאל וברקה שמאלית, רגישות יתר למגע באזור המצח השמאלי ושיתוק של השריר הפרונטלי השמאלי הגורם לחוסר יכולת להרים את הגבה השמאלית. המומחה העריך את נכותה הצמיתה של התובעת -

בגין פגיעה בענף הקדמי של העצב הטריגמינלי השמאלי - 2.5% לפי סעיף [מותאם] 29(5)(א)

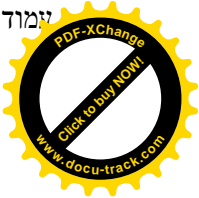
בגין פגיעה בענף הקדמי של העצב הפציאלי השמאלי 2.5% לפי סעיף [מותאם] 29(5)(ב)

כל הנכויות נקבעו כנכויות צמיתות.

3.3

חוות דעת הד"ר אור בתחום הפסיכיאטרי

ד"ר אור בדק את התובעת ביום 18.4.12 וראיין את הוריה בנפרד.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

בחוות דעתו מיום 5.11.12 (מ/1) העריך ד"ר אור לאחר בחינת הדברים כי עקב התאונה התובעת סובלת בתחום הנפשי משינוי אישיותי על רקע הפגיעה המוחית שנגרמה. שינוי זה, הסביר, מתבטא בהפרעה רגשית והתנהגותית משמעותית האופיינית לפגיעה הפרונטאלית בה נפגעה התובעת ואשר גורמת למגבלה תפקודית נוספת מעבר למגבלה הנגרמת בשל הליקויים הקוגניטיביים שמצא אצלה. המומחה הוסיף כי בשל הליקויים הקוגניטיביים והפגיעה במראה החיצוני, סובלת התובעת מתסמינים של "הפרעת הסתגלות" אך לא נמצא שהיא סובלת מהפרעה פסיכוטית, מהפרעה אפקטיבית מזוירית או מהפרעת חרדה מוגדרת. להערכת ד"ר אור, הנכות הנפשית הצמיחה שהוסבה לתובעת בתאונה הנה בשיעור של 25% לפי סעיף 11(29) בהתאמה לסעיפים 34(ב)-(3)-(4).

המדובר בנכות צמיתה בהנחה שהתובעת תוכל לקבל את הטיפולים הנפשיים והשיקומיים שהומלצו לה, שאם לא כן עלולה להיות החמרה במצבה הנפשי של התובעת אך לא צפוי שיפור כלשהו במצב זה מאותם טיפולים. המומחה המליץ כי התובעת תופנה למכון שיקום נפגעי ראש לשם שיקום והכנה להשמה למשך שנה עד שנתיים נוספות ורק לאחר מכן נכון יהיה לשלב את התובעת במסגרות שיקום או מסגרות יום מטעם המוסד לביטוח לאומי. המומחה המליץ עוד על טיפול פסיכותרפויטי-שיקומי פרטי למשך שנתיים נוספות מעבר לטיפול השיקומי. כן המליץ על טיפול ומעקב פסיכיאטרי שאפשר לקבל אותו באופן מספק במסגרות רפואיות ציבוריות.

יצוין כי הנכות בתחום הפסיכיאטרי חופפת ב-10% שבה את הנכות בתחום הנזיר-קוגניטיבי, כך לפי קביעת פרופ' שטינברג.

3.4

חוות דעת ד"ר חייק בתחום הפלסטי

ד"ר חייק ציין בחוות דעתו מיום 19.7.13 את הצלקות שנתרו אצל התובעת מהחבלה בתאונה ואפיין אותן כצלקות שנראות לעין, מכערות ומעוותות אך ללא היפרטרופיה או קלואיד. ד"ר חייק העריך את נכותה של התובעת – **בשל ריבוי הצלקות באזורים שונים בגופה - 10% ובהתאמה לסעיף 75(1) א'-ב'.**

בשל הצלקות בראש, פנים וצוואר - 30% לצמיתות לפי סעיף 75(2) א-ד

בשאלות הבהרה שהופנו אליו על ידי בא כוח הנתבעים התבקש ד"ר חייק להתייחס, בין היתר, לנכות שקבע פרופ' שטינברג לתובעת בגין מצב הגולגולת לאחר התיקון הפלסטי בשיעור 15% ולשאלה אם קיימת חפיפה עם הנכות שקבע

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

בחוות דעתו. בתשובותיו, הבהיר ד"ר חייק כי הנכות שקבע בשיעור 30% לתובעות כוללת את הנכות האסטטית והתפקודית הקיימת בשל העיוות והצלקות הקיימות.

3.5 חוות דעת ד"ר הימלפרב בתחום אף אוזן גרון

המומחה ציין בחוות דעתו מיום 31.8.12 כי לתובעת לא היו סימנים של קשיי נשימה או צרידות בבדיקה שביצע, אך סבר כי יש מקום להעניק לתובעת נכות בשל קשיי נשימה הנובעים מהיצרות הקנה על רקע הנשמה בעזרת קנולה עקב התאונה. לפיכך העריך –

בשל קשיי נשימה - 5% לצמיתות לפי סעיף (2)71

בשל קשיי בליעה - 3% לפי סעיף (3)70 א-ב

3.6 חוות דעת פרופ' סודרי בתחום האורטופדי

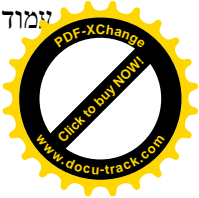
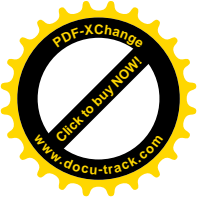
פרופ' סודרי בדק את התובעת ביום 19.8.12 לאחר שסירבה להיבדק במאי 2012 וכפי שציין פרופ' סודרי בחוות דעתו מיום 25.12.12, התובעת גם לא הסכימה לבצע צילומים עדכניים לצורך כתיבת חוות הדעת.

בבדיקה שביצע המומחה נמצא כי השברים בעצמות הבריח והאגן, מבחינה קלינית, מחוברים ללא עיוות ציר או צורה, מבחינה סקראייליאק שליליים, תנועתיות מפרקי ירכיים תקינה וחולשה קלה בכיפוף מרפק שמאל ובכף יד שמאל.

פרופ' סודרי בדעה כי מההיבט האורתופדי הקליני אין בסיס להענקת נכות צמיתה בעקבות התאונה.

3.7 חוות דעת פרופ' מילר בתחום העיניים

פרופ' מילר בדק את התובעת ביום 28.5.12. בחוות דעתו מיום 23.1.13 ציין המומחה כי במסגרת האשפוז בבית החולים לוינסטיין בוצעה לתובעת בדיקת עיניים אשר הדגימה שינויים ברשתית האופייניים לקוצר ראייה והומלצו משקפיים לראייה. בבדיקה אותה ביצע לתובעת מצא המומחה קוצר ראייה המתוקן היטב בשתי העיניים בעזרת משקפיים וכי חבלת הראש אינה משפיעה על קוצר הראייה. בהקשר זה ציין עוד כי אם אכן מידת קוצר הראייה התגברה, אין זה אלא במסגרת תהליך טבעי בקצרי ראייה. לפיכך לא נקבעה כל נכות בתחום זה בעקבות התאונה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

3.8 ב"כ הצדדים ויתרו כאמור על חקירת המומחים וממצאי חוות הדעת השונות עומדים בתוקפם.

4. הנוק הלא ממוני

לאור האמור, הנכות הרפואית הכוללת הצמיחה שהוסבה לתובעת בתאונה, לאחר שקלול, ובהתחשב בשיעור החפיפה בין הנכות הניירו-קוגניטיבית לנכות הנפשית כפי שהוערך על ידי פרופ' שטינברג, הינה בשיעור 89%.

הפיצוי המגיע לתובעת בגין כאב וסבל לפי 89% נכות רפואית, הוא 155,253 ₪. אין חולק כי בהתחשב במספר ימי האשפוז התובעת זכאית לסכום המקסימלי בהתאם לתקרה הסטטוטורית בגין כאב וסבל בתוספת ריבית מיום התאונה עד ליום מתן פסק הדין ובסה"כ 197,069 ₪.

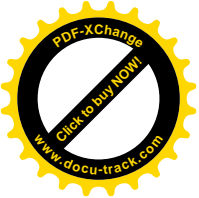
5. הנכות התפקודית

5.1 התובעים מבקשים לקבוע כי התובעת אבדה לחלוטין את יכולת ההשתכרות שלה, ולכל היותר תוכל להשתלב בעבודה מוגנת אשר איננה נושאת שכר, אלא מאפשרת תעסוקה לשעות היום, ולכל היותר שכר זעום בצדה.

5.2 הנתבעים טוענים כי חלק מנכויותיה של התובעת אינן תפקודיות, התובעת מצויה בראשית דרכה המקצועית ותוכל לבחור מקצוע המתאים למוגבלותה ולכן מוצע להעריך את נכותה התפקודית בשיעור של 70%.

5.3 מהראיות שהובאו בפניי, לרבות עדותה של התובעת, שוכנעתי כי התאונה, על תוצאותיה הקשות והשלכותיה על חייה בכל התחומים, גרעה באופן משמעותי מכוסר השתכרותה, ואולם לא באופן מוחלט.

5.4 התובעת נפגעה בתאונה בהיותה נערה בת כ- 17 שנים בלבד. עד לפגיעתה היתה תלמידה בכיתה י"א באולפנה בבית שמש, כך שטרם השתלבה בשוק העבודה. אין חולק כי מבחינה מוטורית התובעת עצמאית בתפקודים היומיומיים הבסיסיים, מתהלכת באופן עצמאי ללא שימוש באביזרי עזר וללא קשיים בדיבור ובשפה. על כך כבר דווח בתיעוד הרפואי מבית החולים לוינסטיין בסיכום האשפוז המלא (מינואר 2009). הנכות הניירו-קוגניטיבית הקשה שהוסבה לתובעת בתאונה, בשילוב עם הנכות הנפשית שנותרה אצלה, הן שתי הפגיעות העיקריות המשמעותיות בגינן יש לטעמי להעריך את נכותה התפקודית;

בית המשפט המחוזי בחיפה

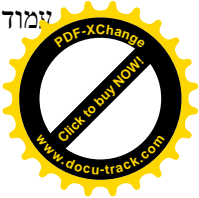
09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

פרופ' שטיינברג כתב בחוות דעתו השנייה מיום 5.1.12 כי אצל התובעת נותרו חסרים נוירו-קוגניטיביים ורגשיים רבים שלא השתפרו משמעותית בהשוואה להערכה לפני כשנתיים ובחלק מהם אף חלה החמרה מסוימת. המומחה הביא בחוות דעתו את ממצאי האבחון הנוירופסיכולוגי מנובמבר 2011, אליו כאמור הפנה את התובעת לצורך השלמת חוות דעתו. שם דווח על קשיים בתפקודים ניהוליים וקשביים אצל התובעת, כגון קשב וריכוז, וויסות התנהגותי, יכולת שיפוט, קשיי זיכרון, כושר ארגון ותכנון, יכולת לפתור בעיות מורכבות, נוקשות חשיבתית, קשיי שפה, קריאה וחשבון. בתחום הנפשי, ד"ר אור ציין כאמור בחוות דעתו כי הוא סבור שהתובעת סובלת משינוי אישיותי על רקע הפגיעה המוחית שנגרמה בתאונה, המתבטא בהפרעה רגשית והתנהגותית משמעותית, שהיא אופיינית לפגיעה הפרונטאלית בה נפגעה, ואשר כשלעצמה גורמת למגבלה תפקודית נוספת מעבר למגבלה התפקודית הנגרמת בשל הליקויים הקוגניטיביים.

5.5 בבואי להעריך את שיעור הנכות התפקודית התחשבתי גם בהפרעת ההסתגלות של התובעת בשל הפגיעה במראה החיצוני שהיא חווה עקב התאונה כפי שהעריך ד"ר אור בחוות דעתו, במצבן של הצלקות שנתרו בגופה כפי שתוארו בחוות דעתו של ד"ר חייק ובחולשה המסויימת שנתרה בפלג גופה השמאלי כפי שתואר על ידי פרופ' שטיינברג.

5.6 יחד עם זאת, שוכנעתי כי התובעת, שעדיין בראשית דרכה המקצועית, יכולה לפנות למחלקת שיקום במוסד לביטוח לאומי על מנת לבחון אפשרויות תעסוקה המתאימות למגבלותיה עקב התאונה, כפי שהומלץ לה על ידי המומחה בתחום הנפשי ועל ידי הגורמים שטיפלו בה במסגרת תהליך השיקום; ד"ר אור ציין בחוות דעתו מפורשות כי לאחר שהתובעת תעבור טיפולים שיקומיים למשך שנה עד שנתיים, יהיה זה נכון לשלבה במסגרות שיקום או מסגרות יום מטעם המוסד לביטוח לאומי. בתיעוד הרפואי מבית החולים לוינשטיין וממכון פוירשטיין, אליו גם הפנה ד"ר אור בחוות דעתו, דובר לא אחת על הצורך בשיקומה המקצועי של התובעת ועל השיפור שחל בתפקודה של התובעת במהלך הטיפולים השיקומיים. כך למשל, בסיכום טיפול תקופתי ממכון פוירשטיין מאוגוסט 2011 צויין כי התובעת שהחלה את הטיפול במכון כשבעה חודשים קודם לכן, ולמרות הקשיים ההתנהגותיים והרגשיים מהם היא סובלת, מגלה יכולות קוגניטיביות טובות בעבודה על תוכנות שלמדה להכיר ויכולה להתמודד בצורה טובה עם תוכנות שונות לאחר חשיפה חוזרת אליהן. עוד דווח על שיפור ביכולתה של התובעת לעבוד לאורך זמן על מטלות קוגניטיביות שונות ולעיתים אף מגלה מוכנות לקבל תיווך, דבר שלא היה בחודשי הטיפול הראשונים במכון.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

5.7 התביעה זמנה 10 עדים לחקירה, ביניהם התובעת עצמה, שני הורי התובעת, שניים מאחיה, חברותיה ללימודים, מורות, ואת הנהג הצמוד שלה. עדויות התביעה נפרשו על כ-700 עמודי פרוטוקול, מהלך של 4 ישיבות הוכחות. בפני בית המשפט נפרשה תמונה רחבה ומקיפה בהיבטיה השונים.

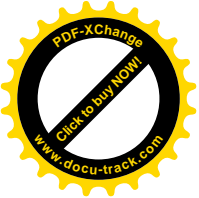
אציין כי ביום 22.2.10 מינה בית משפט השלום בירושלים את הורי התובעת ביחד ולחוד כאפוטרופסים על התובעת, לגוף ורכוש. דבר זה לא מנע מבא כוחה להגיש תצהיר עדות ראשית מטעם התובעת, לאחר שהגיעה למשרדו וישבה עימו לבד להכנת התצהיר ולחתימה עליו, וגם לא מנע מבא כוחה להביאה להיחקר על תצהירה, והכל בעצה אחת עם הוריה.

בשונה מהתמונה שהוצגה על ידי הורי התובעת ובאי כוחם לאורך כל ההליך, עדותה של התובעת הותירה רושם של בחורה חושבת, מתוחכמת, מתכננת תשובותיה בקפידה, חדורת רצון להצליח, בעלת תכונות המאפשרות שילוב בשוק העבודה. עדותה שהוקלטה במהלך דיון ההוכחות, מדברת בעד עצמה. התובעת היתה מודעת להשלכות השאלות שנשאלה על רמת הפיצוי, ונמנעה בדרך של התחמקות מלענות לשאלות שיכולות להזיק לה. התובעת היתה במפורש ערה לתשובות שיכולות לקדם את ענין תביעתה, למול תשובות שיכולות לגרוע מהיקף הנזק הנטען. במקרים של ספק היתה קשובה להערות בא כוחה, שלאורך כל חקירתה העביר לה מסר בוטה למה עליה להשיב ומה עדיף שלא תשיב, זאת למרות הערות בית המשפט שיחדל מכך.

התובעת גילתה במהלך תקופת טיפולה במכון פוירשטיין עניין בתחומים שונים כמו מחשבים, אינטרנט וקוסמטיקה ואף נכתב שיש לה יכולות בתחומים אלו. כל אלה מחזקים את דעתי כי התאונה, על תוצאותיה הקשות, ולאור גילה הצעיר של התובעת, לא גרעה מכוסר השתכרותה של התובעת באופן מוחלט.

כך למשל, התובעת אישרה בחקירתה הנגדית כי יש לה חשבון ב-Facebook ומתשובותיה בעניין זה התברר כי היא פעילה בחשבון ואף גילתה בקיאות בנושא. בעניין זה אני מפנה גם לתיעוד ממכון פוירשטיין- דיווח טיפולים שבועי ממחלקת ריפוי בעיסוק (3/3), אודות היכולות שגילתה התובעת במהלך הטיפול שם, עוד במאי 2011, בניהול חשבון Facebook ובמשחק ה"סודוקו" וכך נרשם:

"סודוקו-שיחקה סודוקו ברמה קשה מאוד באינטרנט, הסבירה מדי פעם את דרך החשיבה שלה. קיימת יכולת מעולה בתחום זה והחשיבה מהירה מאוד.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

פייסבוק- חיפוש ותרגול אייקונים לצ'אט בפייסבוק, חיפוש קטע מצחיק ב youtube כדי לשתף, רק עיינה בקטעים שונים, אך לא מצאה משהו שרצתה לשלוח לחברים".

דיווחים אלה לא נסתרו בעדותה של התובעת .

ניתן אפוא להיווכח כי התובעת, במגבלתה, יכולה להשתלב בשוק העבודה בתחומי תעסוקה שונים, כמו אלה שגילתה בהם עניין והתמצאות, וזאת לאחר שתעבור תהליך שיקום תעסוקתי במסגרת המוסד לביטוח לאומי כפי שהומלץ לה על ידי הגורמים המטפלים ומומחה בית המשפט. התובעת מאז שוחררה ממכון פוירשטיין בדצמבר 2011 ועד היום, לא פעלה באמצעות הוריה בעניין, ובעדותה לא הניחה הסבר המניח את הדעת, מדוע לא נעשה כן עד היום. הימנעותה של התובעת מלפעול לשיקומה התעסוקתי על מנת להשתלב לאחר מכן בשוק העבודה, במיוחד נוכח גילה הצעיר, עומדת לה לרועץ ומהווה הפרה של החובה המוטלת עליה, כניזוקה, להקטין את הנזק.

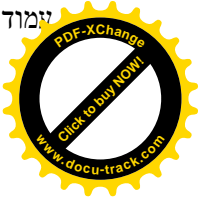
אני מוצאת לנכון ליחס מספר מילים להתנהלות המיוחדת, בלשון המעטה, של הורי התובעת נוכח ניהולה של התביעה . מחשש לעתידה של התובעת, כנראה, מאדירים ההורים את מוגבלותה בהתנהלותם מול המוסדות השונים ומול בית המשפט ונמנעים מהקטנת הנזק. על הקושי של הורי התובעת לעבוד בשינוף פעולה עם צוות בית החולים לוינשטיין במהלך תהליך האשפוז המלא, ראו בהרחבה 2/ עמ' שני, וכן ראו עמדת הצוות בבית החולים כי התנהלות זו חבלה בשיקום התובעת.

5.8

גם בדו"ח סיכום מכון לוינשטיין (אשפוז יום, דו"ח מיום 2.11.10) ניתנו המלצות להמשך טיפול פסיכולוגי שיקומי לשיקום בטחונה העצמי של התובעת.

גם בהתייעצות חד פעמית שערכו הורי התובעת עם מכון רקנאטי ביום 23.6.11 הומלץ במפורש על טיפול נירופסיכולוגי שיקומי מפסיכולוג המתמחה בשיקום נפגעי ראש בתדירות של בין שעה לשעתיים בשבוע. כמו כן הומלץ על טיפול פסיכיאטרי מפסיכיאטר המתמחה בטיפול בנפגעי ראש. צויין שהדבר הכרחי. עוד נרשם שם כי ההורים חוששים שטיפול תרופתי יזיק לתובעת.

בדו"ח הסיכום ממכון פוירשטיין (30.8.11) הודע להורי התובעת כי לא ניתן לקדם את התובעת ללא טיפול נפשי, שדרוש לה על מנת להתקדם בתחום השיקום הקוגניטיבי והעיסוקי. התובעת מסרה למטפלת במכון פוירשטיין אשר המליצה לה על טיפול פסיכיאטרי, שאמה אמרה לה שרק חולי נפש מקבלים טיפול כזה. ואכן,

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

הורי התובעת לא יזמו פניה לפסיכיאטר לצורך טיפול בתובעת. לפיכך הטיפול במכון פוירשטיין הופסק באוגוסט 2011.

לבד ממספר פגישות אצל פסיכולוגית שיקומית במהלך חודש מאי 2012 וחודש ספטמבר 2012, (בתקופה שבין בדיקת התובעת על ידי ד"ר אור מומחה בית המשפט באפריל 2012, ועד למתן חוות דעתו בנובמבר 2012), **לא קבלה התובעת כל טיפול פסיכולוגי שיקומי או פסיכיאטרי מאז התאונה ועד היום.**

בחקירה העיד האב כי "הלכו לד"ר רוזנברג". גם האם ציינה כי באוגוסט 2014 הלכו היא ובעלה לד"ר רוזנטל, פסיכולוג, לשתי פגישות (כשלושה חודשים לפני עדות ההורים בתיק ההוכחות). לא הוצגה כל ראיה תומכת, למעט עדות בעל דין יחידה (עדות שני בני הזוג נחשבת כעדות בעל דין יחידה), ומכל מקום מדובר בשני הורי התובעת. התובעת עצמה לא בקרה אצל ד"ר רוזנטל או כל פסיכולוג או פסיכיאטר אחר.

גם לענין תהליך שיקום והשמה לעבודה לא נעשה דבר עד היום, במהלך שנים חשובות ומשמעותיות, כאשר לטענות ההורים, המשמשים כאפוסטרופסים לגוף ולרכוש, נטען כי התובעת איננה מעוניינת בכך. אך ראו את הרשום בדו"ח טיפולים שבועי של מכון פוירשטיין מיום 4.5.11 המלמדים על רצונה של התובעת להשתלב – " פלוגית מדברת על רצונה לעבוד, לעשות יותר דברים נורמטיביים. שוחחנו על מסגרת המציאות כרגע....המלצתי לה לשוחח ולבחון את הדברים ביחד עם עורך דינה"

והדברים מדברים בעד עצמם.

ד"ר אור המליץ בחוות דעתו מיום 5.11.12 כי התובעת תופנה למכון שיקום נפגעי ראש (דוגמת מכון רקנאטי) לשם שיקום והכנה להשמה למשך שנה עד שנתיים נוספות ולאחר מכן נכון יהיה לשלבה במסגרות שיקום או במסגרות יום מטעם הביטוח הלאומי. עוד המליץ כי תמשיך בטיפול פסיכותרפויטי שיקומי פרטי למשך שנתיים נוספות מעבר לתקופת השיקום במרכז השיקום. עוד המליץ כי תופנה לטיפול ומעקב פסיכיאטרי שיכול להנתן במסגרת המרפאות הציבוריות לבריאות הנפש. ההמלצה היא מנובמבר 2012. לא הונחה תשתית ראייתית כלשהי כי הורי התובעת פנו למסגרת שיקום כלשהי על מנת לשלב את התובעת, לא היתה פניה למחלקת השיקום של המוסד לביטוח לאומי, ובפועל לא מוצתה מסגרת שיקום כלשהי, ומאז אוגוסט 2011 מצויה התובעת בחדרה, כשהורים מנציחים את המצב בטענה כי התובעת לא מעוניינת בכך, ואגב כך מגבילים את עצמאותה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

עוד ראו אמירתו של ד"ר אור בחוות דעתו כי התרשם ממגמתיות מסויימת בהתנהלו האם ומדיווחיה.

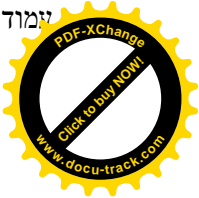
מגמתיות הורי התובעת מצאה ביטוי גם בעדות אביה, שהיתה לא אמינה בלשון המעטה, במהלכה ניסה בכל מחיר לטעון כנגד התנהלות עצמאית של התובעת, באותה מידה שתוארה על ידי שאר העדים, תוך סתירות בוטות בתוך עדותו הוא וביחס לעדות האחרים. (ראו לדוגמא עמ' 426-439 לפרטיכל, וגם לטענתו שאיננה מתקלחת לבד אלא רק בנוכחות אמה בתוך חדר הרחצה, לטענה שאיננה נכנסת למונית לבד, טענה שאיננה נוסעת עם נהג המונית לחדר הכושר לבד, טענה שהתובעת איננה כשירה לעדות ועוד, כל אלו טענות שנותרו במפורש). על המגמתיות ראו גם ס' 48 לסיכומי הנתבעים לענין המצג לקצבת ניידות.

5.9 בהתחשב בטיפולים הממושכים שעברה התובעת, ובטיפולים השיקומיים והנפשיים עליהם המליץ ד"ר אור בחוות דעתו שהתובעת היתה אמורה לקחת בהם חלק, אני סבורה שיש לראות את התובעת כנעדרת כושר השתכרות מיום התאונה ועד היום. אשר לתקופה המתחילה מהיום, יש להעמיד את נכותה התפקודית של התובעת כתוצאה ממגבלותיה בעקבות התאונה ובהתחשב בנתוני האישיים ובאפשרויות השיקום התעסוקתי העומדות בפניה שלא מוצן, על שיעור של 75%.

6. נזק מיוחד

6.1 הפסדי שכר בעבר

התובעת היתה תלמידת תיכון בת 17 במועד התאונה. לטענת התביעה היתה התובעת מיועדת לשרת בשירות לאומי כך שבגיל 20 (מיום 27.5.11) היתה מתחילה להשתכר, מהלך של 54 חודשים עד היום (כבת 24.5 שנים). התובעת טוענת להפסד השתכרות בסכום כדי השכר הממוצע במשק, ומאידך טוענת לכך שהיתה ממשיכה ללימודים אקדמאים, דהיינו שנות סטודנטית עם אפשרות מצומצמת לעבודה. יצאתי מהנחה שלא היתה יוצאת ללימודים, אלא נקלטת ישירות בשוק העבודה. בנות בגיל 20, בסמוך לאחר שחרור מהשירות הלאומי, ללא מקצוע ספציפי, אינן נוהגות להרוויח כדי השכר הממוצע במשק אלא סכומים הקרובים לשכר מינימום במשק. לפיכך לתקופה האמורה, הערכתי שכר ממוצע לחודש של כ-5000 ₪ (שאף גבוה משכר המינימום). הפיצוי המגיע עבור הפסדי שכר בעבר הוא סך של 270,000 ₪.

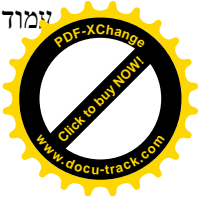
בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

עזרת הזולת בעבר 6.2

- א. התובעים מבקשים לפסוק לתובעת פיצוי בגין עזרה מוגברת של בני משפחתה (בעיקר ההורים) בעבר, החל מיום התאונה ועד היום, במיוחד בתקופת האשפוז המלא בבית החולים הדסה עין כרם ובבית החולים לוינסטיין. נטען כי מאז השחרור מבית חולים לוינסטיין ועד היום שוהה אביה של התובעת ומשגיח עליה מרבית שעות היום, למעט כשעה בבוקר מועד תפילת שחרית וכשעתיים אחה"צ לצורך תפילת מנחה וערבית. כן מבקשים התובעים לפסוק פיצוי בגין העסקת עזרה בשכר, בנוסף לעזרת בני המשפחה, בתקופת השיקום באשפוז יום ובטיפולים במכון פוירשטיין (עד נובמבר 2011). אשר לתקופה מדצמבר 2011 עד היום, נטען כי התובעת שהתה ושוהה בביתה בחוסר מעש, בהשגחת אביה במשך שעות היום. בגין עזרת בני המשפחה, התובעים מבקשים להעריך את הפיצוי לפי 7,500 ₪ לחודש מיום התאונה עד היום. לגבי העזרה בשכר, נטען כי לתובעת ניתנה מעת לעת עזרה של מלווים בתשלום שסופקו לה על ידי חברה בשם "עדי ואחרים שירותי כח אדם ואחזקות בע"מ". בגין העזרה שניתנה בשכר מבקשים התובעים פיצוי בסך 76,081 ₪, בנוסף לפיצוי בגין עזרת בני המשפחה.
 - ב. לטענת הנתבעים, התובעת איננה נזקקת, כטענת התובעים, לסיוע סיעודי צמוד והוכח שאין לה כל מוגבלות בגופה, היא עצמאית בתפקודים היומיומיים ובביצוע הפעולות היומיומיות וכלל אינה נעזרת בסיוע של צד ג' בחיי היום יום. נטען כי לא הוכחה עזרה בשכר. הנתבעים מציעים פיצוי גלובלי בסך 50,000 ₪ בגין עזרת בני המשפחה בעבר.
 - ג. במשפחתה של התובעת שני הוריה וכן שבעה ילדים שהתובעת אחת מהם. לתובעת אח קטן יותר, תלמיד שהחל לאחרונה מכינה קדם צבאית, ואחות צעירה ממנה, שיצאה ללימודים באוניברסיטה. לתובעת אח נוסף שמתגורר בבית ועובד, אח בצבא, אח ואחות נוספים נשואים וגרים מחוץ לבית. האחד מאז שנת 2009 והשניה מאז 2007.
- הורי התובעת ושבעת ילדיהם התגורר ב שתי דירות מחוברות שהחזיקו בבית שמש בנות ארבעה חדרי שינה סה"כ. בשנת 2009 או בסמוך לכך רכשו בית חדש, בן שלוש קומות. בקומה התחתונה יש שני חדרים ושירותים וחדר רחצה צמודים, בחדר אחד מתגוררת התובעת, ובשני התגוררה אחותה, עד יציאתה ללימודים במהלך שנת 2014. בשאר הקומות מתגוררים כל בני המשפחה, למעט שני האחים הנשואים. לכל ילד חדר נפרד.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

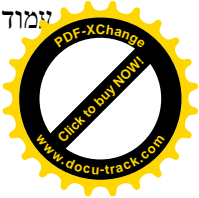
ת"א 615-08 פלוגית ואח'

אבי התובעת איננו עובד משנת 2003. בשנים 2002-2003 שמש כרב במושב. אבי התובעת עבר ניתוח מעקפים בשנת 2013 וסובל מסוכרת ופנה לביטוח לאומי כדי שיכירו בו במסגרת נכות כללית. למשפחה רכב טויוטה מיני ואן בן 7 מקומות. בשנת 2010 נרכש רכב נוסף לאם התובעת, טויוטה קורולה בסכום של כ-50,000 ש. בחקירה נגדית עלה כי להורי התובעת גם רכב שלישי פיאט, שנרכש בינואר 2012, עבור הבן שהיה אז קטין. יחד עם זאת אם התובעת עובדת במשרד ממשלתי, יוצאת לעבודה בסביבות 7 בבוקר וחוזרת בסוף היום, משתמשת בדרך כלל בתחבורה הציבורית לצורך הנסיעה לעבודה. לרכב אם התובעת מוצמד תו הנכה של התובעת.

בגין עזרת בני המשפחה של התובעת בתקופה שמיום התאונה ועד תחילת אשפוז היום בבית החולים לוינשטיין, מהלך תקופה של שנה ושבעה חודשים, אני מוצאת לנכון לפסוק פיצוי גלובלי בסך **30,000 ש"ח**. בפסיקת סכום זה התחשבתי בכך שבחלק ניכר מתקופה זו, למעלה מ-10 חודשים היתה התובעת באשפוז מלא כך שצוות בתי החולים העניק לתובעת עזרה בהיקף לא מבוטל, אך יחד עם זאת מובנת נוכחות ועזרה של נציג המשפחה.

ד. מחומר הראיות עלה כי עם תחילת תהליך השיקום בבית החולים לוינשטיין באשפוז יום, הצורך בעזרת הזולת מבחינה מוטורית פחת בהדרגה, כך שניתן לקבוע כי התובעת כבר אינה זקוקה לעזרה מן הזולת ברוב התפקודים המוטוריים; בסיכום האשפוז המלא בבית החולים לוינשטיין, מינואר 2009, כבר דווח כי התובעת, מבחינה מוטורית, עצמאית בתפקודים היומיומיים הבסיסיים בתנאי ישיבה, שולטת בסוגרים באופן מלא מתהלכת, בהשגחה, באופן עצמאי ללא שימוש באביזרי עזר. התובעת גם שלטה שליטה מלאה בדיבור ובשפה. בקבלת התובעת לתהליך השיקום במסגרת אשפוז יום בבית החולים לוינשטיין, באוקטובר 2009, דווח כי, מבחינה מוטורית, התובעת סובלת מחולשה קלה בארבעת הגפיים ואטקסיה קלה בגפיים השמאליות, אך היא עצמאית בתפקודים היומיומיים הבסיסיים, מתהלכת באופן עצמאי ללא השגחה וללא שימוש באביזרי עזר. לגבי תפקודים מוטוריים גבוהים (כמו ריצה וקפיצה), דווח על סרבול קל בביצועם שביגנו התובעת מקבלת טיפול פיזיותרפיה.

יחד עם זאת, עלה מהראיות כי התובעת הגיעה לאשפוז יום ביחד עם מלווה. התביעה השאירה נושא זה עמום. בשלב שאחרי גמר ראיות התביעה הגישה התובעת הסכם לאספקת מטפלים סיעודיים עם **עדי ואחרים שירותי כח אדם ואחזקות בע"מ** מיום 5.8.09 (ת/13) וכן מכתב הוראה בלתי חוזר מיום 28.6.11 מאבי התובעת לעו"ד ילינק לשלם לחברת **ניתובי נכים בע"מ** לכשיתקבלו

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

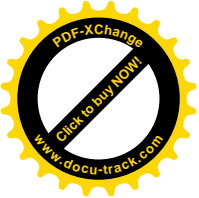
הפיצויים, וזאת בעקבות טענה לחתימה על הסכם עמם לאספקת מטפלים; (ת 14/58,584) כמו כן הוצג חשבון שהוציאה **ניתובים** לתובעת ביום 20.11.10 על סך של 58,584 ₪ בתוספת מ.ע.מ לתקופה מספטמבר 2009 ועד נובמבר 2010. (נספח 58 לתצהיר התובעת). כתובת חברת "עדי" שונה מכתובת חברת "ניתובים". התובעת חפצה להגיש בגמר פרשת התביעה תצהיר נוסף של אדם שישפוך אור על נושא זה כדי להוסיף פרטים בנושא המטפלים, תצהיר שלא התרתי הגשתו, משהנתונים היו זמינים לתובעת מבעוד מועד ולמרות זאת בחרה שלא להציגם, אלא רק לאחר גמר החקירה הנגדית של כל עדיה. לא הוצג כל הסכם עם חברת נתיבי נכים או נתיבים. פרטי המטפלים השונים, שעות עבודתם, השכר שקבלו, כל אלו לא גולו במסגרת פרשת ראיות התביעה, על אף שהיו לכאורה זמינים שנים קודם לכן. כמו כן לא הוצגה ולו קבלה אחת על תשלום למטפלים או לחברת נתיבים, שכאמור לא הוצג כל הסכם עמה.

אני פוסקת סכום גלובלי עבור מטפלים מלווים לאשפוז היום בסך של **35,000 ₪** עבור התקופה של 11.10.09 ועד 7.9.10, תקופת אשפוז היום בבית החולים לוינשטיין. צויין במהלך החקירות, כי למכון פוירשטיין הגיע התובעת לבד במונית, מבלי שהגיע עמה מלווה צמוד לשעות הפעילות ולכן גם אין לפסוק פיצוי עבור מלווים לתקופת הטיפול במכון פוירשטיין.

ה. מגמר הטיפול במכון פוירשטיין 31.8.11, נמצאת התובעת בביתה. התובעת לא שכרה עזרת מטפל או מלווה מיום 31.8.11 ועד היום, מהלך של ארבע שנים וארבעה חודשים. מעדותה של התובעת ניתן היה להבין כי במשך היום יש מצבים שהיא נשארת לבד בבית, שכן אמה עובדת, אחיה מחוץ לבית (עבודה, לימודים, צבא, אחים נשואים) ואביה הוא הרב של בית הכנסת הנמצא ממול לבית. (עמ' 154-159 לפרטיכל). במקרים כאלו היא נועלת את הדלת. יש בכך כדי לתת אינדיקציה לגבי טענת התביעה לצורך בליווי צמוד. ממכלול הראיות עלה כי התובעת זקוקה לליווי כשהיא יוצאת מביתה, ולצורך כך ניתנו שרותיו של נהג המונית מר חזי כהן שלווה אותה ביציאותיה מחוץ לביתה. העזרה הדרושה לה בבית כשהיא בבית הוריה היא מזערית, ולכשתצא מבית הוריה, הינה עזרה בפעולות הדורשות בעיקר חשיבה וזכרון.

6.3 הוצאות נסיעה בעבר

א. התובעים עותרים לפיצוי בסך 213,556 ₪ בגין הוצאות נסיעות בעבר. התובעים טוענים להוצאות נסיעה מוגברות של בני משפחתה של התובעת בתקופה בה היתה מאושפזת החל מיום התאונה ועד לשחרור מאשפוז מלא מבית החולים לוינשטיין

בית המשפט המחוזי בחיפה

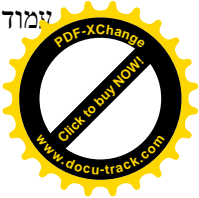
09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

ברעננה, תקופה של 10 חודשים, בעיקר בתקופה הסמוכה לתאונה בה שהו בני משפחתה לידה במשך 24 שעות ביממה. נטען עוד להוצאות נסיעה מוגברות לצורך ליוויה של התובעת למוסדות הרפואיים בהם טופלה לאחר ששוחררה מאשפוז מלא, להדסה עין כרם ירושלים, לאשפוז יום בבית חולים לוינסטיין ברעננה, ולאחר מכן למכון פוירשטיין בירושלים. ההוצאות הנטענות הן עבור נסיעות ברכבים הפרטיים של בני המשפחה מבית שמש, או הסעות במוניות שנשכרו במיוחד לצורך העניין. הוגשו קבלות של הוצאות המונית של מר חזי כהן שמסיע מדי פעם את התובעת. נטען להוצאות בסכום כולל של 213,556 ₪.

ב. הנתבעים טוענים כי הקבלות שצרפו התובעים מהוות כפל דרישה שכן השתמשו ברכבם הפרטי, ואילו הקבלות שהוצגו מתייחסות לכרטיסית סטודנט, קבלות על דלק, על חשמל רכב, על טיפולים ברכב, נסיעות ברכבת בתעריף סטודנט, נסיעות לכיוונים שונים, כיוון צמיגים ואיזון, פעילות שהיתה נדרשת גם ללא התאונה. הקבלות לא שוייכו לנסיעה ספציפית, ובאותו מועד שנטען כי אבי התובעת שהה לידה, התובעת הוחזרה באמצעות רכב ואילו אבי התובעת חזר ברכבו או באוטובוס או ברכבת. הנתבעים מעריכים את הפיצוי בגין נסיעות עבר בסכום גלובלי של 30,000 ₪.

ג. תביעתם של התובעים בחלקה מהווה תביעה לכפל פיצוי ולסכומים הנטענים אין בסיס מוצק בחומר הראיות. יש בסיס לקבל כי בני משפחתה של התובעת הוציאו הוצאות ניידות מוגברות בתקופות הממושכות בהן אושפזה באופן מלא עקב התאונה בבית החולים הדסה עין כרם ובבית החולים לוינסטיין ברעננה. אני גם נכונה להניח כי הוצאו הוצאות מוגברות עבור הסעת התובעת לטיפולים שעברה במסגרת אשפוז יום בבית החולים לוינסטיין ובמכון פוירשטיין לטיפולים ומעקבים שונים עקב פגיעתה בתאונה. קבלתי את בקורת הנתבעים לגבי אסופת הקבלות שצורפה, שקבלות רבות מהן לא יכולות להיות שיית לענין, במיוחד נוכח סתירות שונות שעלו בעדויות התביעה. כמו כן, מהתיעוד הרפואי של מצב התובעת לאחר ששוחררה מאשפוז מלא בבית החולים לוינסטיין, שוכנעתי כי מגבלותיה של התובעת עקב פגיעתה בתאונה, הן מבחינה פיזית והן מבחינה קוגניטיבית ונפשית, לא הגבילו ולא מגבילים כיום את יכולתה לנסוע באמצעות תחבורה הציבורית עם מלווה. לא הונחה בפני תשתית ראייתית מספקת המצדיקה חיוב הנתבעים בהוצאות בגין הסעת התובעת ברכב פרטי ו/או מונית פרטיות ו/או העסקת נהג פרטי לאורך כל התקופה מיום התאונה עד היום, למרחקים בהם מדובר. בנסיבות המקרה ובהתחשב, בין היתר, בחלק מסכומי הקבלות שצורפו על ידי התובעים, במרחק עיר מגוריה של התובעת מהמוסדות בהם אושפזה ועברה

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

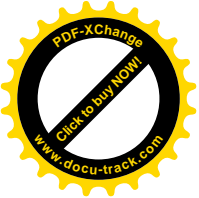
טיפולים עקב התאונה (ראו אומדנים נספח 55 לת/2) ובהתחשב בהוצאות הניידות המוגברות של בני משפחתה, במיוחד בתקופת האשפוזים המלאים, מעבר להוצאות הניידות שהיו נגרמות לתובעים 2 ו-3 אלמלא התאונה, ובהוצאות התובעת בעבר לצרכי ניידות אני קובעת את הפיצוי בגין הוצאות הנסיעה בעבר בסכום גלובלי של **80,000 ₪**.

6.4 הוצאות רפואיות בעבר

א. בגין הוצאות רפואיות ושיקומיות בעבר, התובעים מבקשים לפסוק פיצוי בסך 137,048 ש"ח המורכב מהסכומים הבאים: סך 9,843 ₪ בגין ימי אשפוז במחלקת אשפוז יום נפגעי ראש בבית החולים לוינשטיין; סך 96,546 ₪ בגין הטיפול במכון פוירשטיין מעבר לסל הבריאות; סך של 4,034 ₪ בגין טיפול פרטי שעברה התובעת אצל פסיכולוגית שיקומית בשנת 2012 בהמלצת הגורמים המטפלים לאחר שהסתיים הטיפול במכון פוירשטיין; הוצאות רכישת מחשב לתובעת על פי המלצת הגורמים המטפלים בסך 11,110 ₪; סך 5,015 ₪ בגין הוצאות שונות בעבר/כגון חדר כושר מותאם בהמלצת הגורמים המטפלים) ובנוסף לכך סכום גלובלי של 1,500 ₪ עבור כל שנה מאז התאונה ועד היום בגין הוצאות נוספות לצורכי ריפוי ושיקום.

ב. הנתבעים מעריכים את הפיצוי בראש נזק זה לעבר בסך 3,850 ₪ בגין הטיפול הנפשי הפרטי שעברה התובעת. לטענתם, הטיפולים להם נזקקה התובעת מכוסים על ידי סל הבריאות ואין אינדקציה לצורך בקבלת טיפולים במסגרת הרפואה הפרטית.

ג. אציין כי הטיפולים והשירותים הרפואיים שהוכח כי התובעת נזקקה להם בעבר מיום התאונה ועד היום וככל שתיזקק להם בעתיד, כלולים, רובם ככולם, בסל שירותי הבריאות הקבוע בתוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 והם מכוסים, איפוא, רובם ככולם על ידי קופת החולים בה היא חברה. כך במיוחד עם כניסתו לתוקף של חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 שמכוחו התובעת, החל מ-1.10.1, אף לא נדרשת לשאת בתשלום של השתתפות עצמית עבור אותם טיפולים ושירותי בריאות הכלולים בתוספת השנייה (ראו סעיף 8(א2)(3) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי).

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

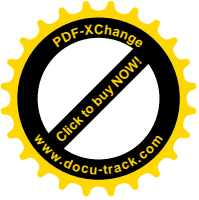
ד. אשר לפיצוי בסך של 96,546 ₪ לו עותרים התובעים בגין הטיפולים שקיבלה התובעת במכון פוירשטיין , אליו פנתה בהמלצת בית החולים לוינשטיין בתום הליך השיקום שם באשפוז יום, לא מצאתי בחומר הראיות הצדקה לחייב את הנתבעים בסכום לו עותרים התובעים ;
 במכתב מטעם מכון פוירשטיין מיום 28.11.10 ואשר הופנה לתובעת (ת/2 נספח 14), הוגדרו מהם הטיפולים שהוא יכול לתת במסגרתו -שיקום קוגנטיבי , תפקודי, רגשי , התנהגותי ועיסוקי. הוסבר כי הטיפולים כוללים: ריפוי בעיסוק, הבנת הנקרא, מחשבים, טיפול רגשי באמצעות אמנות ותוכנית "העשרה אינסטרומנטלית" לקידום קוגנטיבי לפי תוכנית פרופ' פוירשטיין. היקף הטיפולים שנותן המכון הוא עד 25 שעות טיפול בשבוע כששעות טיפול היא 45 דקות וכן 2-2.5 שעות שבועיות של הדרכה למשפחה, הדרכה למלווים, ביקורי בית, פגישות שונות, כתיבת דוחות וישיבות צוות. לא צויין מהו מספר השעות שצריכה לקבל התובעת, כמה קבלה התובעת, ומה היה תוכנן. לענין זה חשיבות שכן טיפול פסיכולוגי, טיפול פסיכיאטרי, ריפוי בעיסוק ורפואת שיקום ניתנים במסגרת התוספת השניה של חוק ביטוח בריאות ממלכתי ולכן מיום 1.1.10 וניתן לקבלם במסגרת הקופה.

בהחלטתי מיום 17.7.11, בבקשה לתשלום תכופ, התייחסתי לעלות הטיפולים אותם מקבלת התובעת במכון פוירשטיין מינואר 2011 ובהתייחס למהותם:

"צייין כי המבקשת מזדענת לכך שהחל מיום 1.1.10 עליה לקבל את הטיפולים אשר מכוסים על ידי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, במסגרת קופת חולים. למרות זאת העדיפה ללכת למכון פרטי אשר החיוב בגין החודשים ינואר-יוני 2011 מגיע לסך של 62,240 ₪ וסכום נוסף של 3920 ש"ח עבור דצמבר 2010".

כמו-כן באותה החלטה העליתי מספר הסתייגויות בהתייחס לצורך בקבלת אותם טיפולים במכון פוירשטיין כמכון פרטי.

"העובדה שטיפול אישי פרטי, אולי יותר נוח או נעים מטיפול באמצעות מוסד אינה מצדיקה שהמזיק יחוייב בעלותה" מתוך עא 2596/92 הסנה, חברה ישראלית לביטוח בע"מ נ.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

אבינועסד כהן ואח' (נבו 5.2.95), וכן מתוך עא 2300/92 דן רחמים נ. ד"ר ליביס גנדלר (נבו 23.5.95) -

"במסגרת חובתו להקטין את הנזק, על התובע לקבל כל טיפול רפואי סביר שהמזיק מוכן לספק לו כדי להקטין את נזקו, ומתוך התחשבות גם באינטרסים של המזיק. כפי שנאמר בע"א 357/80הנ"ל:

"אם ניתן להשיג טיפול רפואי מסויים בשתי דרכים, האחת הגורמת מעמסה כספית נוספת למזיק והאחרת העשויה להקל עליו, על הניזוק בחזר בדרך המקילה עם המזיק" (שם, בעמוד 778).

כך עליו לנהוג, לאור חובתו להקטין את הנזק אשר במסגרתה:

"שומה על התובע לעשות כמיטב יכולתו להקטנת ההפסד שנגרם לו ... והוא חייב לפעול לפי מיטב יכולתו לא רק לטובת האינטרסים שלו כי אם גם לטובת האינטרס של הנתבע" (ע"א 592/66הקודדים בע"מ נ' ביטון, פ"ד כא(1) 281, 285).

ה. התובעים טענו כי לא היה מענה לבעייתתה של התובעת בתחום הרפואה הציבורית. קופת חולים הביעה בדצמבר 2010 את נכונותה לממן לתובעת ולמשפחתה טיפולים פסיכולוגיים במסגרת מרפאות החוץ של בית החולים טלביה בירושלים, על אף שבאותה עת משרד הבריאות הוא הגוף שהיה אמור לכסות אותם טיפולים. בעניין זה אני מצטטת ממכתבה של ד"ר יפה אשור, מנהלת היחידה לוויסות ובקרת רכש שירותי רפואה במחוז ירושלים של קופת החולים כללית, מיום 10.12.10, שנשלח לבא כוחם דאז של התובעים (ת/2 מסמך 25):

"על אף שטיפולים פסיכולוגיים לפלוגית ולמשפחתה אינם אמורים לחול על שירותי בריאות כללית אלא על משרד

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

הבריאות, אני מוכנים לפנים משורת הדין לממן טיפולים אלו במסגרת מרפאות החוץ של ביה"ח טלביה בירושלים".

מכתבה של רופאה פסיכיאטרית בכירה מהמרכז לבריאות הנפש-טלביה בירושלים, מיום 11.9.11 שגשלה לרופא המטפל של התובעת (ת/2 נספח 26) ציין:

"לאחר עיון קפדני במסמכים חשבנו שהנ"ל אינה מתאימה לטיפול במסגרת של מרפאתנו עקב המורכבות של בעיותיה ועל פי מחשבה שאנו לא יכולים לספק את צרכיה הגדולים ושמרפאתנו אינה בקיאה בתחום שיקומי לנפגעי מוח. יחד עם זאת, במחשבה שנייה, חשבנו להזמין את הנ"ל לבדיקה על מנת להתרשם ממצבה הנפשי. מספר פעמים נקבע לה תור במרפאתנו, אך לא הצליחה להגיע"

(ההדגשה לא במקור)

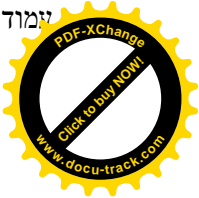
מכאן שלא מוצתה עד תום אפשרות הטיפול בבית חולים טלביה .

1. במכון פוירשטיין לא קבלה התובעת טיפול פסיכולוגי ופסיכיאטרי כפי שעולה ממכתבי המכון.

כאמור, לא הוצג סיכום של שעות הטיפול במכון פוירשטיין, וסוג ההעשרה שניתנה. עיון בנספח 23 לתצהיר התובעת מראה עשרות עמודים מחודש ינואר עד יוני 2011, ופירוט פעילות שונה. לא הוצגה בראיות פעילות לאחר חודש יוני 2011. ימי הנוכחות הממוצעת לחודש עומד על כ-13 ימים. לא ברור מה מספר השעות בכל יום.

בנסיבות אלו, בהתחשב במגבלת מספר הטיפולים בקופת חולים, ובאופן המקל עם התובעת, אני קובעת אומדן חודשי לפיצוי בגין מכון פוירשטיין בסכום גלובלי של 6,500 ₪ לחודש. (מבטא כ-40 שעות חודשיות) לתקופה של 6 חודשים ובסה"כ 39,000 ₪.

2. התובעת טענה כי שלמה לבית לוינשטיין ישירות סכום של 8460 ₪ במסגרת אשפוז היום (נספח 70 לת/2). הוצגו קבלות. הנתבעים לא סתרו עובדה זו. לפיכך יש להוסיף פיצוי בסך של 8460 ₪ ועם הצמדה וריבית סך של 9850 ₪.

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

ח. התובעת טופלה על ידי פסיכולוגית שיקומית בראשית שנת 2012, במשך שלוש פגישות, ועל דעת הנתבעים כפי שצויינו בסיכומיהם, ישולם לתובעת החזר העלות בסכום של 3,850 ₪ בתוספת ריבית והצמדה כחוק סך של **4,035 ₪**.

ט. להלן רשימת הוצאות נוספות שהתובעת בקשה לקבל החזרן, ולא מצאתי כי יש מקום לכך: התובעת בקשה לקבל החזר הוצאה בגין מחשב, שגם ילד שלא נפגע נוהג לרכוש במיוחד בבית בו יש 9 נפשות, בגין פעילות תקופה מסוימת במכון כושר, טיפול אחד במרכז הספורט של אילן, פינוי מד"א (שמכוסה על ידי קופת חולים) וכן הערכה פסיכודיאגנוסטית בבית חולים הדסה (שאף היא, אם נדרשת, אמורה להיות מכוסה על ידי קופת חולים).

6.5 הוצאות שונות בעבר

א. התובעים עותרים לפיצוי בסך 88,412 ₪ בגין הוצאות שונות בעבר הכוללות: הוצאות מזון ואש"ל של בני המשפחה בתקופת האשפוז (סך 45,000 ₪), מלונית בעין כרם במהלך תקופת האשפוז (35,912) והוצאות מוגברות בגין רכישת ביגוד לתובעת (7,500 ₪).

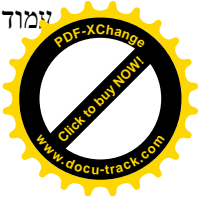
ב. אומנם במהלך תקופת אשפוז, בני המשפחה השהים זמן ניכר שם נדרשים בדרך כלל לקנות אוכל, אך יש להביא בחשבון רק את הערך הנוסף מעבר לאוכל שממילא היו צורכים בתנאים רגילים. אני מעריכה את הדלתא הנוספת של הוצאה זו בסכום גלובלי של **5,000 ₪**.

ג. התובעים הציגו חשבונית ממלון עין כרם המלמד על שהיה של 3 אנשים בחדר במלון מיום 16.3.08 ועד 23.4.08 רצוף בסך כולל של 25,525 ₪. כמו כן שהייה ביום 19.12.08 עד 20.12.08 חמשה אנשים, וביום 7.5.10 שלושה אנשים בסכום כולל של 3786 ₪. מדובר בתקופות אשפוז של התובעת. התובעים מתגוררים דרך קבע בבית שמש, מרחק נסיעה של 25 ק"מ לכל כוון. בהתחשב בעובדה שמדובר בשהייה נחוצה לפחות של בן משפחה אחד, אני פוסקת סכום גלובלי של **20,000 ₪**.

ד. לא מצאתי כי בנסיבות הענין יש מקום לפסוק לתובעת פיצוי בגין רכישת ביגוד עקב תנודות במשקלה. רכישת ביגוד הינה צורך קיים לכל אחד, ובאשר לנושא תנודות המשקל יש לתובעת היסטוריה רלוונטית שקודמת לתאונה.

6.6 לסיכום הנוק המיוחד

להלן הפיצוי בגין ראשי נזק מיוחד כדלקמן:

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

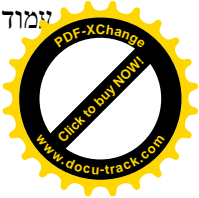
ת"א 615-08 פלוגית ואח'

₪ 270,000	הפסדי שכר בעבר –
₪ 65,000	עורת הזולת בעבר –
₪ 80,000	הוצאות נסיעה בעבר –
₪ 52,885	הוצאות רפואיות בעבר –
₪ 25,000	הוצאות שונות בעבר -

₪ 492,885	סה"כ נזק מיוחד

7. הפסד השתכרות בעתיד

- א. התובעים מבקשים לקבוע את בסיס השכר לחישוב הפסדי ההשתכרות כשכר הממוצע במשק (ר': ע"א 10064/02 "מגדל" חברה לביטוח בע"מ ואח' נ' רים אבו חנא ואח', (27.9.05) . השכר הממוצע במשק עומד נכון להיום על סך 9,832 ₪ ברוטו על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, על פי החלופה הכוללת גם את שכרם של עובדים זרים, נכון למועד מתן פסק הדין, ולאחר הפחתת מס הכנסה: סך 9,100 ₪ במעוגל.
לא קבלתי את טענת הנתבעים שיש להעריך את הפסד ההשתכרות על בסיס השכר החציוני בישראל. הנתבעים הסתמכו על דברי כב' השופט י' עמית בפסקי דינו של בית המשפט העליון בע"א 267/12 דוידנקו נ' הפול- המאגר הישראלי לביטוח רכב בע"מ, (2.7.12) ובע"א 3175/11 עולאל דביר נ' שלמה ציון, (1.12.11) שמעלים מחשבה חדשה בנושא, אך כל עוד הלכת "רים אבו חנא", נותרה הלכה שרירה וקיימת, גם לפי פסקי הדין המצוינים לעיל, לא ראיתי לנכון לסטות ממנה בנסיבותיו של תיק זה.
- ב. לפיכך הפסדי שכר לעתיד - מהיום ועד הגיע התובעת לגיל פרישה (67 שנה) לפי בסיס שכר 9,100 ₪, נכות תפקודית בשיעור 75% ומקדם היוון 289.7 - **₪1,977,202**.
- ג. לענין הפסדי פנסיה – הפיצוי ברכיב זה הינו מכוח צו הרחבה [נוסח משולב] לפנסיה חובה לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957. לפי דרך החישוב שהותוותה בפסיקה, שיעור ההפסד בראש נזק זה צריך להיגזר מהפסדי ההשתכרות בעבר ובעתיד, בהתאם להפרשות המעביד על פי צו ההרחבה

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

(ראו: ע"א 8930/12 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' טוויג (31.7.14); ע"א 7548/13 שפורן נ' תורגמן ואח', (27.1.14),

בענייננו, התובעת זכאית לפיצוי בגין הפסד הפרשות המעסיק מינואר 2012 (ששה חודשים לאחר הגיעה לגיל 20 בהתחשב בתקופת ההמתנה הקבועה בסעיף 6(ה) לצו ההרחבה) עד גיל פרישה.

בגין התקופה מינואר 2012 עד היום בעיגול כלפי מעלה לפי 10% ובחישוב של 12% - עד גיל פרישה, סך כולל של **263,141** ₪

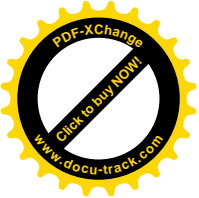
8. עזרת צד ג' בעתיד

8.1 התובעים טוענים כי התובעת, בשל הקשיים הקוגניטיביים והרגשיים מהם היא סובלת עקב התאונה, זקוקה לליווי והשגחה במשך 24 שעות בכל ימי השבוע וכי עזרה זו תוענק על ידי מלווים "ישראלים" שיאתגרו אותה ויקדמו אותה כפי שהומלץ על ידי הגורמים המקצועיים שטיפלו בה במהלך תהליך השיקום. בהקשר זה נטען כי ניסיונות בעבר ל"שדך" לתובעת מלוות שונות לא צלחו וכי ניסיונות עתידיים יצלחו רק באם יהיה מדובר בשילוב של גורם מלווה סיעודי שיכול לתת גם מענה חינוכי שיעזור ויסייע בקידום התובעת הן תעסוקתית והן מבחינה לימודית. התובעים טוענים כי את הפיצוי ברכיב זה יש להעריך לפי עלות של מטפל ישראלי, ולא מטפל זר, לפי סך של 10,000 ₪ לחודש.

8.2 לטענת הנתבעים, התובעת איננה נזקקת לסיוע סיעודי צמוד וכי הוכח שאין לה כל מוגבלות בגופה, היא עצמאית בתפקודים היומיומיים ובביצוע הפעולות היומיומיות וכלל אינה נעזרת בסיוע של צד ג' בחיי היום יום. הנתבעים טוענים עוד כי במהלך השנים שעברו מאז התאונה עד היום, התובעים לא פעלו להשגת אותו גורם "חינוכי" נטען. הנתבעים מציעים סכום של 4,000 ₪ לחודש לעתיד.

8.3 מהראיות שהובאו עולה כי התובעת תזקק בעתיד לעזרת צד ג' אך בהיקף מוגבל -

מבחינה מוטורית התובעת עצמאית לחלוטין, למעט המפרזיס קל בצד שמאל שלא מונע ממנה להתנייד ללא אביזרי עזר, לעלות ולרדת במדרגות בחופשיות, להתעמל בחדר כושר וכד'. התובעת מתגוררת בחדר בקומת הקרקע בבית החדש וכדי להגיע למטבח, בו גם אוכלת המשפחה היא עולה מדי יום מדרגות כדי קומה, לקומה השנייה. התובעת מגלה עצמאות בפעילותה. התובעת נעזרת בנהג מונית קבוע. נהג המונית אשר בא לקחת אותה לחדר הכושר למשל, הוא ממתין בפתח הבית והיא יורדת במדרגות ומצטרפת למונית לבד. היא מגיעה לחדר הכושר לבד, מתעמלת,

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלונית ואח'

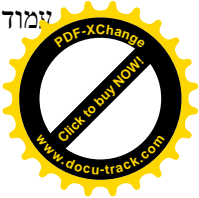
שוהה שם בין שעתיים עד ארבע שעות, ולאחר מכן יוצרת קשר טלפוני עם נהג המונית על מנת שיבוא לקחתה. התובעת גם נסעה עם נהג המונית, לעורך הדין שלה בתל אביב לבד על מנת להתייעץ עימו, חתמה על תצהיר עדות ראשית מבלי שהיה לה ליווי כלשהו, גם לא של אפוטרופסיה, מבלי שהתצהיר נקרא על ידי אפוטרופסיה טרם חתימתה עליו, ולפי עדות אמה נסעה התובעת למספר פגישות עם עורך הדין מבלי שנוכח ליווי בפגישה, כאשר נהג המונית לוקח אותה לשם לפי הזמנתה, והיא יוצרת עימו קשר על מנת שיחזירה. גם לפגישה עם פרופ' סודרי הגיעה התובעת לבד מבית שמש לחיפה עם נהג המונית. בפגישה לא שתפה פעולה ולכן התקיימה פגישה שניה, הפעם בנוכחות אמה. גם לטיפולים במכון פוירשטין היתה התובעת מגיעה לבד עם המונית של חזי כהן, וחוזרת עימו. גם לחתונה של בן משפחה, לא הגיעה עם הוריה, אלא לבד עם נהג המונית. לדיון ההוכחות שהתקיים ביום 29.10.14, בו נחקרה התובעת על תצהירה בחקירה נגדית, ספרה התובעת כי עורך הדין הודיע לה ישירות על המועד, היא הגיעה לדיון באמצעות המונית, כי היא בעצמה התקשרה לנהג המונית, מר חזי כהן, ומסרה לו את הכתובת של בית המשפט כפי שנמסר לה על ידי בא כוחה לצורך הכנה לדיון. בעודה ממתנה לדיון בבית המשפט באותו היום הסתובבה ברחבה שמחוץ לאולם בו היה אמור להתקיים הדיון, ללא ליווי או השגחה צמודים. הנהג היה באזורכמשקיף, אך לא עמד לידה.

התובעת עצמאית בכל פעולות ADL. התובעת אישרה בחקירתה הנגדית כי היא אוכלת לבד, מתלבשת ובוחרת את בגדיה לבד מתוך הארון, הולכת לשירותים בכוחות עצמה ומתרחצת לבד. התובעת אף מתאפרת לבד. התובעת העידה על עצמה כמי שאוהבת לצפות בסרטים במחשב, לשחק סולטר וסודוקו ואישרה כי מתקשרת ממכשיר הטלפון הנייד שלה.

עוד עלה כי במשך היום יש מצבים בהם התובעת נשארת לבד בבית, בחדרה ונועלת את דלת הבית, שכן אחיה מחוץ לבית, אמה עובדת, ואביה משמש כרב בית הכנסת שממול לבית.

התובעת משתתפת בכל אירועי המשפחה ובכל יציאות המשפחה לביקורים שונים. עלה כי היא יוצאת מדי פעם עם חברים בני גילה, על אף היותה מתוסכלת ממצבה. החברות באות לקחת אותה ומחזירות אותה. (כמו חתונה לבת המחזור, ישיבה בבית קפה, ערב פויקה). כמו כן התובעת מסתובבת מדי פעם לבדה בקניון.

עולה תמונה של תובעת, שאין לה מגבלה מוטורית המצריכה היום עזרה צמודה. העזרה העיקרית מן הזולת לה נזקקת התובעת נובעת ממצבה הקוגניטיבי והנפשי עקב התאונה בהתנהלותה היומיומית, בשל הקשיים שאובחנו אצלה במודעות

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

למצבה, בויכרון, בתהליכי החשיבה בתפקודים האקזוקוטיביים ובקשיי התמצאות. אין מדובר בצורך של עזרה רציפה, אלא בעזרה שתהיה זמינה לתובעת למקרה הצורך, ובמיוחד כשתרצה להתנייד מחוץ לביתה למקומות שונים.

אני סבורה שעזרה בעלות של 5,000 ₪ לחודש מהיום ועד תום תוחלת חייה הצפויה, תוכל לספק לתובעת את הליווי ו/או ההשגחה שהיא זקוקה להם בהתנהלותה היומיומית, הן מבחינת יציאה מחוץ לבית והן פעולות בתוך הבית, ביצוע פעולות מסוימות הדורשות חשיבה וזכרון וכן את הצורך האפשרי בעזרה מבחינה מוטורית בעתיד, לאור החולשה שנתרה אצלה בפלג גוף שמאל, במיוחד עם התקדמותה בגיל.

מהיום עד תום תוחלת חייה הצפויה של התובעת (גיל 84 שנים) לפי מקדם היוון 333.7 : 1,668,500 ₪.

9. הוצאות רפואיות בעתיד

9.1 התובעים טוענים כי הומלץ על ידי ד"ר אור בחוות דעתו מיום 11.12.15. כי התובעת תעבור טיפול פסיכותרפויטי שיקומי המומלץ במסגרת פרטית ומעקב פסיכיאטרי שאפשרי במסגרת הרפואה הציבורית. אמנם, עד עכשיו התובעת לא לקחה חלק בטיפול כזה אך נטען כי המסגרת של הרפואה הציבורית איננה מתאימה לטיפול בבעיות התובעת, ויש לכן לחשב פיצוי בסך של 1500 ₪ לחודש עד לגיל תוחלת החיים ובסה"כ 506,000 ₪.

9.2 הנתבעים טוענים שיש לקחת בחשבון את הרפורמה מיולי 2015 לפיה תחום בריאות הנפש נכנס לסל הבריאות ונמצא באחריות קופת חולים, לפיכך תהיה התובעת זכאית לטיפולים פסיכולוגיים ופסיכיאטרים ללא הגבלת מספרם. בנוסף נטען כי כפי שעד היום לא קבלה התובעת טיפולים פסיכיאטרי, אין כל אינדיקציה כי תקבל בעתיד טיפולים כאלה ומוצע לפצות בסכום גלובלי של 20,000 ₪.

9.3 לטובת התובעת אני מבקשת להניח כי אכן תנצל את האפשרות לפגישות עם פסיכולוג ו/או פסיכיאטר, לפחות בתקופות בהן תחוה קושי גדול יותר, על המגבלות החלות על חברי קופת החולים לגבי התמשכות הטיפול, ואני פוסקת בראש נזק זה, לרבות תרופות אם יהיה צורך, פיצוי גלובלי בסך של 50,000 ₪.

10. נסיעות בעתיד

10.1 התובעת איננה מוגבלת בנסיעה בתחבורה הציבורית, כל עוד יש מלווה בצידה. מאידך, התובעת מתנייעת באמצעות מונית שנהגה מוכר לה. נסיעות כאלו חוסכות

בית המשפט המחוזי בחיפה

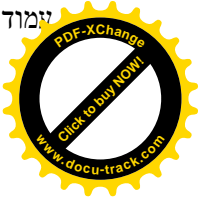
09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

- ממילא את הליווי של מלווה. לכן, ככל שנפסק פיצוי עבור מלווה לצורך יציאות מהבית, נסיעות שיכולות להיעשות גם בתחבורה הציבורית, פיצוי כזה מפחית את הצורך בנסיעות במוניות, וההיפך. לפיצוי בשני ראשי נזק אלו יש השפעת גומלין.
- 10.2 התובעים בקשו לפסוק בראש נזק ניידות סכום של 1,000 ש"ח לחודש בגין נסיעה במוניות. הנתבעים סבורים כי פיצוי גלובלי בסדר גודל של 50,000 ₪ יספק פיצוי הולם לראש נזק זה.
- 10.3 בהתחשב בעובדה שפסקתי פיצוי עבור מלווה באופן חלקי, אני מוצאת לנכון לקבוע בראש נזק זה פיצוי גלובלי בסכום של 100,000 ₪.

11. הוצאות מינוי אפוטרופוס

- 11.1 התובעים עותרים לפיצוי בסך 116,330 ₪ בגין הוצאות מינוי אפוטרופוס לעבר ולעתיד. לטענתם, התובעים 2 ו-3 מנהלים את כל ענייניה הכספיים והאחרים של התובעת ובפברואר 2010 מונו על ידי בית המשפט המוסמך כאפוטרופסים קבועים לרכושה ולגופה. אשר לעתיד, התובעים טוענים כי אחריות זו שהוטלה עליהם עלולה לעבור לגורם אחר שימונה לאפוטרופוס במקומם, על כל המשתמע מכך מבחינת העלויות הכרוכות בכך. התובעים מבקשים לעבר פיצוי חודשי בסך 260 ₪ ולעתיד פיצוי חודשי בסך 280 ₪.
- 11.2 קבלתי את עמדת הנתבעים כי אין מקום לפסוק לגבי העבר סכום נפרד עבור הוצאות אפוטרופסים, כשההורים ליוו את התובעת והיו צמודים אליה, ובגין כך נפסק לזכותם פיצוי בגין עזרת צד ג' בעבר. (ראו ע"א 5994/96 מתתיהו בן יאיר ואח' נ' עזבון המנוחה נופיה עמר ז"ל (2.3.1997))
- לגבי העתיד – אני מניחה שנושא האפוטרופסות יבחן בשנית לאחר מתן פסק הדין ולו בשל הספק שקם אם התובעת אכן זקוקה לאפוטרופסות מהסוג שנקבעה. יובהר כי אבי התובעת, שמונה כאפוטרופסה ביחד ולחוד עם האם, לא ידע מאום לגבי חשבונה של התובעת, ולא ידע לענות בחקירתו מה נעשה עם כספי התשלום התכוף שקבלה התובעת. (עמ' 500 לפרטיכל). אבי התובעת גם לא ידע לאמר כיצד בא כוחם של התובעים הוא זה שנותן שיקים לאם התובעת מהחשבון של כספי התשלום התכוף, שלכאורה הורי התובעת מנהלים אותו כאפוטרופסים. (עמ' 507-515 לפרטיכל). גם האם, שהיא זו שמנהלת לכאורה את החשבון לא ידעה לתת תשובות מפורשות מה נעשה בסכומי הכסף שהופקדו, (כ-400,000 ₪) או פרטים לגבי יתרת החשבון. הפעולות בחשבון נעשו כפי שעלה על ידי בא כוחה של התובעת בשמה. (ראו תשלומים בשיקים של ב"כ התובעת לאם התובעת עמ' 219 לפרטיכל). התובעת הגיע לבית המשפט ביום עדותה בנפרד, ללא הוריה אשר לא היו נוכחים במהלך חקירתה הנגדית בבית המשפט. התובעת מקיימת שיחות טלפון ישירות

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

עם עורך הדין שלה. התובעת נסעה להפגש עם עורך הדין בתל אביב – לבד, ללא הוריה ואף חתמה על התצהיר בנפרד.

11.3 למקרה הצורך באפטרופסות מסויימות בעתיד, וזו אמורה להיות על ידי בני משפחתה הקרובים, אני פוסקת סכום גלובלי של 30,000 ₪.

12. הוצאות שונות לעתיד – התאמת דיור וכביסה מוגברת

12.1 אני דוחה את התביעה בראשי הנזק- התאמת דיור בעתיד והוצאות כביסה מוגברות בעתיד.

התאמת דיור- התובעים עותרים לפיצוי, בסך 400,000 ₪, בגין הוספת יחידת מגורים נפרדת לדירה שהתובעת צפויה לרכוש בעתיד ולעבור לגור בה באופן עצמאי. הוספת היחידה הנטענת היא עבור המלווה שלטענת התובעים אמורה לגור איתה נוכח היוקקות התובעת לעזרת צד ג' במשך 24 שעות ביממה במשך כל ימי השבוע. ואולם, כבר קבעתי כי התובעת אינה זקוקה למלווה שתתגורר איתה ועל כן אין מקום לפיצוי בראש נזק זה.

יוער כי בשלב הסיכומים, התובעים זנחו את תביעתם להתאמת דיור בעבר.

הוצאות כביסה מוגברות בעתיד- התובעים עותרים לפיצוי בסך 30,000 ₪ בגין הוצאות כביסה מוגברות בשל בעייתיות בשליטת התובעת על הסוגרים. על פי התעודות הרפואיות התובעת שולטת באופן מלא בסוגרים כבר עם שחרורה מאשפוז מלא מבית החולים לוינשטיין בינואר 2009 כפי שגרשם מפורשות בסיכום הטיפול של המחלקה לעבודה סוציאלית בבית החולים (ג/2) וכן בסיכום המחלה עם השחרור(ת/2 נספח 11). אין בפני תיעוד רפואי עדכני או אינדקציה רפואית לבעיות שנתרו אצל התובעת בשליטתה על הסוגרים.

13. לסיכום ראשי הנזק

13.1	כאב וסבל -	197,069 ₪
13.2	נזק מיוחד -	492,885 ₪
13.2	הפסד השתכרות בעתיד -	2,240,343 ₪
13.4	עזרת צד ג' בעתיד-	1,668,500 ₪
13.5	הוצאות רפואיות בעתיד-	50,000 ₪
13.6	הוצאות נסיעה בעתיד -	100,000 ₪

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

₪	30,000	הוצאות אפוטרופסות -	13.7
₪	4,778,797	סה"כ	

14. ניכויים מסכום הפיצוי

14.1 מסכום הפיצויים שנפסקו לתובעת בפסק דין זה יש לנכות את תגמולי המל"ל

שקיבלה ותקבל בעקבות מצבה לאחר התאונה. בעקבות התאונה, התובעת הוכרה על ידי המוסד לביטוח לאומי כנכה במסגרת נכות כללית. על פי תעודות עובר ציבור מטעם המוסד לביטוח לאומי ואשר הוגשו על ידי הנתבעים בעניינה של התובעת

(9/ו-16) לתובעת אושרו גמלאות נכות לתקופות שונות כדלקמן :

גמלת ילד נכה בגובה 120% לתקופה מ- 2.3.08 עד 25.8.09 ;

גמלה בגין נכות כללית בגובה 100%. לתקופה מ- 25.8.09 עד 31.8.10 ,

גמלה בגין שירותים מיוחדים בגובה 175% ומתאריך 1.9.10 בגובה 105%.

לתובעת נקבעה עוד על ידי המל"ל מוגבלות בניידות בשיעור 80% וביום 25.5.09 אושרה לה קצבת ניידות כחסרת רכב . ביום 28.6.09 נבדקה בוועדה לגודל רכב והומלץ לה על רכב מסחרי עם מעלית ותביעת התובעת להטבות לרכישת רכב אושרה אך המשפחה טרם מימשה זכותה זו של התובעת.

על פי חוות הדעת האקטואריות של מר שי ספיר והמעודכנות ליום 30.4.14 (10/ג-13/ג), תקבולי המל"ל שיש לנכות מסכום הפיצויים הם כדלקמן :

גמלאות ילד נכה : סך של- 46,258 ₪ בתוספת ריבית הצמדה לתשלומי העבר עד ליום 30.4.14, סה"כ - **56,120 ₪**.

קצבת ניידות : קצבת ניידות מהוונת(בתוספת הצמדה וריבית על תשלומי העבר עד ליום 30.4.14) סה"כ **681,775 ₪**.

קצבת נכות כללית : קצבה מהוונת בתוספת הצמדה וריבית על תשלומי העבר עד 30.4.14 – סה"כ **743,468 ₪**.

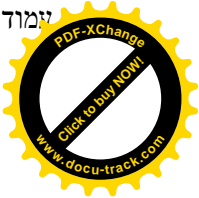
קצבת שירותים מיוחדים : קצבה מהוונת בתוספת הצמדה וריבית על תשלומי העבר, סה"כ **833,902 ₪**.

סה"כ תקבולי המל"ל שיש לנכות מהפיצויים שנפסקו לתובעת - 2,315,265 ₪.

15. סכום הפיצוי לאחר ניכויים

15.1 לפיכך, עומד סכום הפיצוי לאחר ניכויי מל"ל על סך של **2,463,532 ₪**. לסכום זה

יש להוסיף שכ"ט ב"כ התובעים בשיעור של 13% + מ.ע.מ ומהסכום הסופי לנכות

בית המשפט המחוזי בחיפה

09 דצמבר 2015

ת"א 615-08 פלוגית ואח'

- את סך כל התשלומים התכופים, בסך כולל של **459,380** ₪ כפי שמפורט בס' 231 לסיכומי הנתבעים.
- 15.2 הסכום ישולם לתובעת בתוך 30 יום מהיום שאם לא כן ישא הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד למועד התשלום בפועל.
- 15.3 הסכום יופקד בחשבון נאמנות על שם התובעת 1. לא תהיה ממנו כל משיכה של כספים, ללא אישור מראש של בית המשפט לענייני משפחה. האמור לא יחול על שכר טרחת עורך הדין, כפי שקבעתי בס' 15.1 לעיל, שיועבר לידי בא כח התובעים.
- 15.4 **המזכירות תעביר לאפוטרופוס הכללי את העתק פסק הדין על מנת שיבדוק את אופן התנהלות האפוטרופסות בתיק זה, את חשבונות האפוטרופסות ואת השימוש בכספי הפיצויים שניתנו כתשלום תכוף לתובעת. תשומת לב האפוטרופוס לס' 11.2 לפסק הדין. ככל שיידרש, יוכל האפוטרופוס לקבל גישה למסמכים בתיק זה.**
- 15.5 המזכירות תודיע לצדדים על פסק הדין.

ניתן היום, כ"ז כסלו תשע"ו, 09 דצמבר 2015, בהעדר הצדדים.

ריבי למלשטריך-לטר, שופטת